

BIOLOGIYA O'QITISH METODIKASI

Bo'ronova Nasibaxon

Farg'ona viloyati O'zbekiston tumani XTB tassarufidagi 33-umumiy o'rta ta'lim maktabi biologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada biologiya o'qitish metodikasining maqsadi va vazifalari, biologiya o'qitish metodikasining rivojlanish tarixi, O'zbekistonda biologiya o'qitish metodikasi, biologik ta'limning roli, biologiya o'qitish metodikasining boshqa fanlar bilan bog'liqligi haqida batafsil bayon etilgan.

Kalit so'zlar: biologiya o'qitish metodikasi, biologik ta'lim, umumpedagogik maqsad, politexnik xarakter.

Kirish:

Har qanday fan insonning narsa va hodisalar haqidagi bilimlarni to'plashga qaratilgan tadqiqotchilik faoliyati bilan bog'liq bo'lib, o'rganilayotgan narsa esa hodisalar haqida to'liq va chuqur bilim olishga qaratilgan. Fanning asosiy vazifasi tadqiqotdir. Biologiya o'qitish metodikasi fan sifatida o'quvchilarning fanga aloqador o'rganish, tarbiyalash va rivojlanishini nazariy va amaliy jihatdan baholashga qaratilgan.

Fanning asosiy xususiyati maqsad, o'rganish predmeti, bilimlarni o'zlashtirish usullari va shakllarining aniqligidir. Shu bilan birga, fan tarixi va uning boyishiga sabab bo'lgan kashfiyotlar muhim ahamiyatga ega. Biologiya o'qitish metodikasi pedagogik fanlar tarkibiga kiradi. Demak, uning oldida turgan maqsad va vazifalar ham umumiy pedagogik maqsad va vazifalardan kelib chiqadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

Biologiya o'qitish metodikasi barcha fanlarga taalluqli bo'lgan pedagogik qoidalarni, biologik o'quv materiallarini qo'llashga qaratilgan. Shu bilan birga,

biologiya o`qitish metodikasi tabiiy, ilmiy, biologik, psixologik va pedagogik bilimlarni o`zida mujassamlashtiradi.

Biologiya o`qitish metodikasi biologiya o`qitish maqsadini, uning mazmunini, biologik bilimlarni tanlash tamoyilini belgilaydi. Bugungi kunda biologiya o`qitishning samaradorligi o`quvchilarning o`qishda, mehnatda va jamoat ishlarida qatnashish uchun zarur biologik bilim, ko`nikma va malakalarni egallashi bilan belgilanadi. Ular, o`z navbatida, o`quvchilarning tarbiyasi, dunyoqarashi, e`tiqodi, tabiatga, jamiyatga, shaxsga munosabatida namoyon bo`ladi.

Talabalarning rivojlanish darajasi, qobiliyati va jismoniy va amaliy takomillashtirishga bo`lgan ehtiyoji. Biologiya o`qitishning maqsadi yuqoridagi omillarga asoslanadi. Biologiya fanini o`qitish maqsadini bilish o`qituvchiga o`qitish jarayonini boshqarish imkonini beradi. Inson hayotida biologik ta`limning o`rni juda katta. Biologiya o`qituvchisi biologik bilimlarning har bir inson hayoti va faoliyatida tutgan o`rnini chuqur anglashi, o`quvchilarda shunday ishonchni uyg`otish uchun zarurligiga ishonch hosil qilishi kerak.

Natijalar:

Maktabda o`qituvchining muvaffaqiyatli ish olib borishining birinchi sharti ana shudir, chunki tarbiyalovchi ta`lim jarayoni ishonchga asoslanadi. Biologiya o`qituvchisining kasbi, o`quvchilarga nega har bir odam biologiyani o`rganish zarurligini singdirishi uchun yuqori saviyadagi bilim va mustahkam idorani talab etadi.

Biiologiya fanining yangi tarmog'i - kosmik biologiya paydo bo'lmoqda. U koinotdagi hayot shakllari, tarqalishi va xususiyatlari, boshqa sayyoralarda hayot belgilari bor-yo`qligi haqidagi universal savollarga javob berishi kutilmoqda. Biologiya o'z yutuqlarini ishlab chiqarishda qo'llanilsa, biologik ta'lim odamlar uchun kasbiy tayyorgarlikning elementiga aylanadi.

Umumiy texnologiyaning rivojlanishi bilan ularning mutaxassisliklariga bo`lgan talab ham ortib bormoqda. Ular agronomiya va zootexnika bilimlarini egallash zarurligini his qiladilar. O`z-o`zidan ko`rinib turibdiki, o`rta maktabda

biologiya ta’limi politexnik xarakterga ega bo’lib, yosh avlodni ijtimoiy foydali va samarali mehnatga jalb etish bilan bog’liq bo’lishi kerak. Bu bog’lanish fermer xo’jaliklarida, obodonlashtirishda, yangi foydali qazilmalar, o’simliklarni izlashda, dorivor o’simliklarni yig’ishda va boshqa ijtimoiy foydali ishlarda amalga oshiriladi. Bu nazariy bilimlarni chuqurlashtirishga yordam beradi, o’quvchilarga tabiat va qishloq xo’jaligiga oid kasb tanlash imkonini beradi.

Muhokama:

Biologiyani o’rganish mehnatga muhabbat va hurmatni tarbiyalash, mehnatni insoniyatning barcha moddiy va ma’naviy boyliklari manbai sifatida e’tirof etish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Maktabda biologiya kursi to’g’ri yo’lga qo’yilsa, o’qishni tugatgandan keyin ham mustaqil ta’lim olish orqali bilimlarni doimiy ravishda yangilab borish zaruriyatini yuzaga keltiradi va rivojlantiradi.

Zamonaviy inson o’z hayotini tirik tabiat haqidagi ilmiy bilimlarsiz tasavvur qila olmaydi, chunki uning hayoti o’simlik va hayvonot dunyosi bilan to’liq bog’liqdir. Biologik ta’lim butun yosh avlodni tabiatga to’g’ri munosabatda bo’lishga: tabiat go’zalligini anglash, uni muhofaza qilish va asrash bilan bir qatorda unga samarali mehr-muhabbatni tarbiyalashga, tabiiy boyliklarni o’z qo’li bilan yaratishga va ko’paytirishga o’rgatadi. Bularning barchasiga faqat biologiya qonunlarini chuqur va ongli ravishda egallash orqali erishish mumkin. Talabalarni 4 ta kichik guruhga bo’ling va mustaqil, yuqori sifatli topshiriqlarga erishing.

Biologiya o’qitish usullari pedagogikaning bir qismi bo’lgan didaktika bilan chambarchas bog’liqdir. Agar didaktika o’quvchilarning bilim, ko’nikma va malakalarni egallash qonuniyatlarini o’rgansa va u barcha maktab fanlari bo’yicha o’qitish nazariyasi va tamoyillarini ishlab chiqsa, biologiya o’qitish metodikasi biologiya bilan bog’liqdir. bo’lim va ta’lim mazmuni, shakllari va metod va vositalariga oid nazariy va amaliy masalalarni ishlab chiqadi.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, o'qituvchi o'quvchilarni guruhlarga ajratadi va ularning faoliyatini quyidagi vazifalarni mustaqil bajarishga yo'naltiradi. Biologik ta'lim ko'p jihatdan yosh avlodni estetik jihatdan tarbiyalashga yordam beradi. Ajoyib manzaralar yosh qalb kamolotiga shunday katta tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadiki, tarbiyachining ta'sirini u bilan solishtirib bo'lmaydi. O'quv predmeti o'zining asosiy bilim va axborot vazifasidan kelib chiqib, ma'lum tartibda tashkil etiladi. Oliy maktab biologiya darsligi o'z tuzilishi va mazmuniga ko'ra fanga yaqinroqdir. Ilmiy ma'lumotlardan tashqari, u fandagi eng munozarali masalalarni hal qilishning turli xil yondashuvlarini, shuningdek, hayotni topishdagi muvaffaqiyatli yoki muvaffaqiyatsiz tadqiqotlarni o'z ichiga oladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Tolipova J.O., G'ofurov A. T. Umumiy biologiyani o'qitish metodikasi. Toshkent.: Sharq.- 2004, - 128 bet.
2. Tolipova J.O. Biologiyani o'qitishda pedagogik texnologiyalar. O'quv qo'llanma. Nizomiy nomidagi TDPU. II-qism. Toshkent 2004 yil. 111 b.
3. G'ofurov A.T va boshqalar. Biologiyani o'qitishning umumiy metodikasi. (O'quv-metodik qo'llanma). TDPU., T.: - 2005.
4. J.Tolipova, A.T.G'ofurov “Biologiya o'qitish metodikasi” metodik qo'llanma. Akadem litsey va kasb hunar kollejlari uchun 2004.
5. I.Azimov va boshqalar “Biologiya metodik qo'llanma”, “Ibn Sino” 2002.
6. A.T.G'ofurov va boshqalar. Genetik bilimlarni puxta o'zlashtirish va masalalar yechish metodikasi. 2000.